

Slut- og delmål for faget dansk

Signalement af faget:

Der undervises i dansk fra 1.-8.klasse på Hammerum Friskole. De centrale kundskabs- og færdighedsområder er:

- Det talte sprog (lytte og tale)
- Det skrevne sprog (læse og skrive)
- Sprog, litteratur og kommunikation

Kernen i faget er dansk sprog og litteratur. Det faglige arbejde med sprog, litteratur, tekster, medier mv. skal fremme elevernes oplevelse og forståelse af sprogets betydning for personlig og kulturel identitet samt udvikle deres sproglige kundskaber og færdigheder til at kunne leve i fællesskaber. Dansk er således både et dannelsesfag, et kulturfag og et færdighedsfag.

I skolen er dansk tillige et grundfag, hvor de grundlæggende kundskaber og færdigheder skal udvikles som en helhed i faget gennem hele skoleforløbet, og når dansk indgår i tværgående emner og problemstillinger.

De centrale kundskabs- og færdighedsområder er grundlaget for tilrettelæggelsen, gennemførelsen og evaluering af undervisningen, således at eleverne kan:

- forstå og udtrykke sig sikkert og varieret, samt eksperimentere med og argumentere om sprog, tekster og andre udtryksformer
- tilegne sig kundskaber om dansk sprog, tekster og andre udtryksformer i forskellige kommunikationssituationer og i trykte, elektroniske og andre medier
- opnå kundskaber om samspillet mellem udtryk og indhold, mellem sprog og tekster og om kommunikation
- opleve og forstå, at sproget, teksterne og de andre udtryksformer har betydning for den personlige, sociale og kulturelle identitet.

Kendetegn for skolens danskundervisning i øvrigt:

- Vi arbejder på at give børnene lyst til og mulighed for at tilegne sig færdighed i at arbejde kreativt og at kunne udtrykke sig mundtligt og skriftligt i et alsidigt, fantasifuldt, klart og personligt sprog.
- Ud fra skolesynet lægger vi i lærernes undervisning og elevernes læring stor vægt på det levende ord som samtale, fortælling og andre former for mundtlighed i samspillet mellem elev, klasse og lærer.
- Vi søger at skabe rum for, at børn forstår og accepterer hinandens personlige og faglige forskelligheder, og vi lægger vægt på vigtigheden af at kunne samarbejde fagligt og socialt på tværs af individuelle kompetencer.
- Vi søger at fremme elevernes evne til at turde og kunne bruge sproget i fællesskaber, som de nu og siden indgår i.

- Gennem tidlig indsats søger vi at hjælpe til god og sund læseudvikling, uden at give køb på de øvrige sider af danskfaget i indskoling.
- Undervisning skal udvikle elevernes kompetencer til at læse og indleve sig i tekster af forskellig art – med voksende forståelse for teksternes indhold, sproglige udtryk og virkemidler.

Formål for faget dansk

Formålet med undervisningen i dansk er at oplive, udvikle og fremme elevernes forståelse for sproget, som det væsentligste middel til at knytte os sammen i forskellige personlige, kulturelle, historiske og politisk/socialt fællesskaber. Sproget er en væsentlig udtryksform, når vi vil beskrive såvel den åndelige/poetiske som den materielle/historiske virkelighed i os og omkring os.

Undervisningen skal tale til elevernes lyst, fantasi og engagement, så de finder glæde ved at udtrykke sig sprogligt. Den skal give dem mod og evne til at formulere sig om deres liv, drømme og anelser i samtale og fortælling. Endvidere gennem lytten, læsning, iagttagelse og skriftlig formulering at give dem redskaber til analyse, kontakt og kommunikation samt forsøge at klargøre menneskelivets grundvilkår i et alsidigt og nuanceret sprogligt samspil med andre.

Undervisning i dansk omfatter både fiktion og fakta, det fortryllende, det fantastiske, mystiske, mytiske, eventyrlige, det socialrealistiske og det faktuelle for dermed at klargøre for eleverne, hvor mangfoldigt og omfattende menneskelivet og verden er. Undervisningen skal gennem oplevelse og læsning af fortidens og vor egen tids litteratur styrke elevernes forståelse af sig selv som en del af en dansk og international sammenhæng.

Danskundervisningen skal bygge på æstetisk, etisk og historisk forståelse. Derfor har undervisningen endvidere til formål at medvirke til elevernes personlighedsudvikling ved at pege på vekselvirkningen mellem sprog og virkelighed og mellem individ og fællesskab.

Undervisningen skal give eleverne adgang til det nordiske sprog- og kulturfællesskab.

Slutmål efter 8.klasse

Det talte sprog:

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- Tale forståeligt og klart i en form, der passer til situationen
- Udtrykke fantasi, følelser, tanker, erfaringer og viden i en sammenhængende form
- Bruge kropssprog og stemme i en form, der passer til situationen
- Bruge hjælpemidler til støtte for mundtlig fremstilling, fx tavle og overheadprojektor
- Lytte aktivt i samtale og være åbne og analytiske, når de vurderer deres egne og andres mundtlige fremstilling
- Lytte til norsk og svensk med nogen forståelse

Det skrevne sprog – læse:

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- Læse sikkert og hurtigt med forståelse og indlevelse
- Bruge forskellige læsemåder, der er afpasset læseformål, genre og medie
- Fastholde det væsentlige af det læste i mundtlig og skriftlig form
- Forholde sig åbent og analytisk til tekster fra forskelligartede medier
- Opnå og vise indsigt i forskelligartede teksters og teksttypers egenart og virkemidler
- Kende forskellige trykte og elektroniske kildetyper (tekster, billeder og lyd) samt være i stand til med kritisk sans at udvælge, bearbejde og sammenfatte det væsentlige i teksten i forhold til læseformål
- Læse norske og svenske tekster med nogen forståelse

Det skrevne sprog – skrive:

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- Skrive forståeligt, klart og varieret i en form der passer til situationen
- Udtrykke fantasi, følelser, tanker, erfaringer og viden i en sammenhængende og disponeret form
- Styre skriveprocessen fra ide til færdig tekst
- Anvende og forholde sig til korrekt sprog, retstavning og tegnsætning i egne og andres tekster
- Anvende layout så tekst og billeder understøtter kommunikationen
- Skrive en læselig, personlig, rytmisk håndskrift med passende hastighed og skrive på computer med hensigtsmæssig skriveteknik
- Indgå i dialog om egne og andres skriftlige fremstillinger
- Bruge informationsteknologi til at præsentere information til en bestemt målgruppe
- Fastholde det væsentlige af det, de læser, hører og ser

Sprog, litteratur og kommunikation:

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- Gøre rede for sproget som handlemulighed og anvende det i en form, der passer til situationen
- Tilegne sig kundskaber om sprog og sprogbrug, bl.a. bevidsthed og viden om sprogformer, om sproglig stil og korrekthed samt om sprogets virkemidler, funktion og opbygning
- Have indsigt i sprog, teksters og forskelligartede mediers æstetik og gøre rede for samspillet mellem sprog, indhold, genre og situation
- Opleve og lære om dansk litterær og kulturel tradition og udvikling
- Gøre rede for og vurdere etiske, æstetiske og historie aspekter i tekster og andre udtryksformer
- Fortolke, vurdere og perspektivere ældre og nyere dansk og udenlandsk litteratur samt sagprosa og andre udtryksformer på baggrund af såvel umiddelbar oplevelse som analytisk fordybelse

- Gøre rede for litterære genrer, fremstillingsformer, fortælleteknikker og virkemidler og anvende dem i en form, der passer til situationen
- Tilegne sig kundskaber om trykte og elektroniske medier, billedkunst, film og drama og udtryksformernes sprog og æstetik
- Søge forskellig slags information og anvende den bevidst i en form, der passer til situationen.

Delmål efter 2.klasse:

Skolen følger beskrivelsen for Trinmål efter 2.klassetrin i Fælles mål – Faghæfte 1 – Dansk.

Delmål efter 4.klasse:

Skolen følger beskrivelsen for Trinmål efter 4.klassetrin i Fælles mål – Faghæfte 1 – Dansk.

Delmål efter 6.klasse:

Skolen følger beskrivelsen for Trinmål efter 6.klassetrin i Fælles mål – Faghæfte 1 – Dansk.